

Мәтінмен жұмыс жасау 11 сынып оқушыларының жоғары тәртіптегі дағдыларын дамытуға қалай ықпал етеді?

ТАНИКЕНОВА Г.Ш., ХАСЕИНОВА С.Н , орыс тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімдері,
Талдықорған қаласындағы физика-математика бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебі

Зерттеу мақсаты:

Оқушылардың жоғары тәртіптегі дағдыларын дамыту, атап айтқанда мәтінді талдау, синтез және бағалау арқылы зерттеу;

оқушылардың функционалдық сауаттылығын арттыру үшін салыстырмалы талдау және ауызша сөйлеуді талдау арқылы оқушылардың танымдық қызметін белсендіру және зерттеу дағдыларын дамыту мақсатында оқушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, 11 сыныпта оқытуды жоспарлау.

мұғалім тәжірибесін жақсарту үшін зерттеу мүмкіндіктерін қолдану.

Бұл зерттеуден не күтілді:

11 сынып оқушыларының екі мәтінді салыстырмалы талдау және ауызша сөйлеуді талдау кезінде зерттеу дағдыларын дамыту, шығармашылық жұмыстарды орындау.

мәтіндермен жұмыс істеу және оларды салыстыру және салыстыру кезінде проблемаларды шешуге әкелуі тиіс оқыту мен оқытуды жүйелі түрде жақсарту.

жеке зерттеу арқылы мұғалімнің тәжірибесін жақсарту.

Зерттеу әдістері:

Эмпирикалық
(талдау, бақылау, сауалнама)

Сандық (сандық көрсеткіштерді жинау)

Зерттеу мәселесі

оқушылар контингенті анықталды,

нашар меңгерген:

қателерді
жіберетіндер

мәтіндермен
жұмыс
кезіндегі
зерттеу
дағдылары

мәтіндерді
салыстырмалы
талдау кезінде

ОЖ мәтіндерін
талдау кезінде

Шығармашыл
ық жұмысты
орындау
кезінде

11 С, Д сынып оқушылары арасында орыс тілі және әдебиеттен мәтінмен жұмыс жасау бойынша №1 сауалнама нәтижелері

Анкета №1 для учащихся 11 класса по русскому языку и литературе
ФИ ученика (имя) Филимонов Д. Н. С.
Укажите те области знаний при работе с текстом, в которых вы испытываете затруднения:

№	Этапы работы с текстом	Слабо знаю	Выполняю, но испытываю затруднения	Выполняю уверенно
1	Определение жанра		✓	
2	Определение цели текста			✓
3	Определение целевой аудитории			✓
4	Определение содержания текста		✓	
5	Определение стиля текста		✓	
6	Лексика, ХВС		✓	✓
7	морфология	✓	✓	
8	синтаксис		✓	

Анкета №2 для учащихся 11 класса по русскому языку и литературе
ФИ ученика (имя) Филимонов Д. Н. С.
Укажите те области знаний при выполнении творческих заданий, в которых вы испытываете затруднения:

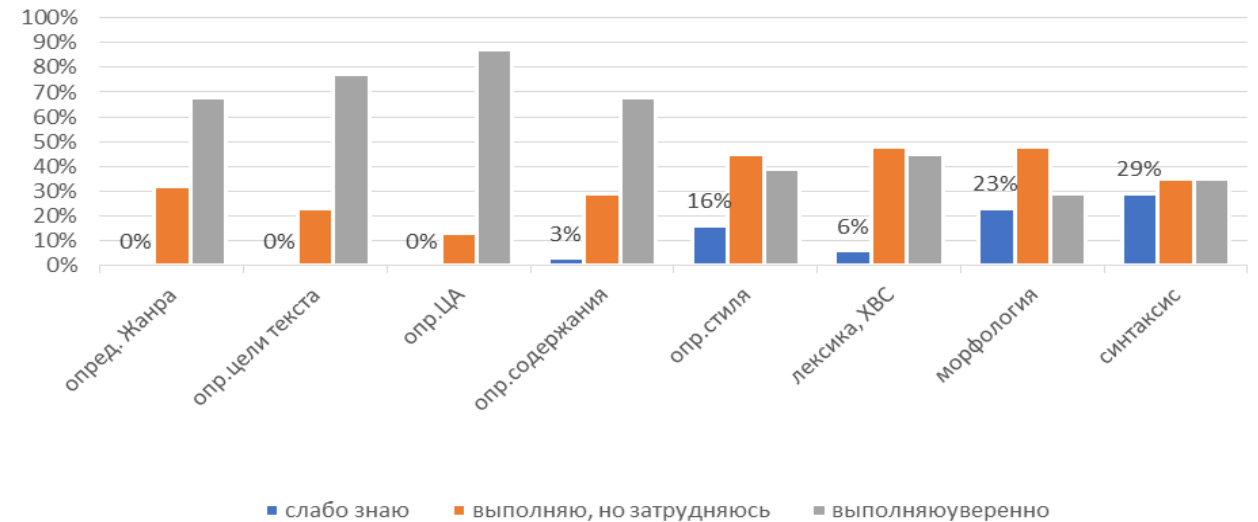
№	Этапы работы с текстом	Слабо знаю	Выполняю, но испытываю затруднения	Выполняю уверенно
1	Соответствие жанру			✓
2	Соответствие структуре жанра			✓
3	Соответствие целевой аудитории		✓	
4	Использование национального компонента		✓	
5	Использование языка в соответствии со стилем			✓

Анкета №1 для учащихся 11 класса по русскому языку и литературе
ФИ ученика (имя) Александр Бондарь
Укажите те области знаний при работе с текстом, в которых вы испытываете затруднения:

№	Этапы работы с текстом	Слабо знаю	Выполняю, но испытываю затруднения	Выполняю уверенно
1	Определение жанра			✓
2	Определение цели текста			✓
3	Определение целевой аудитории		✓	
4	Определение содержания текста			✓
5	Определение стиля текста			✓
6	Лексика, ХВС		✓	
7	морфология		✓	
8	синтаксис	✓		

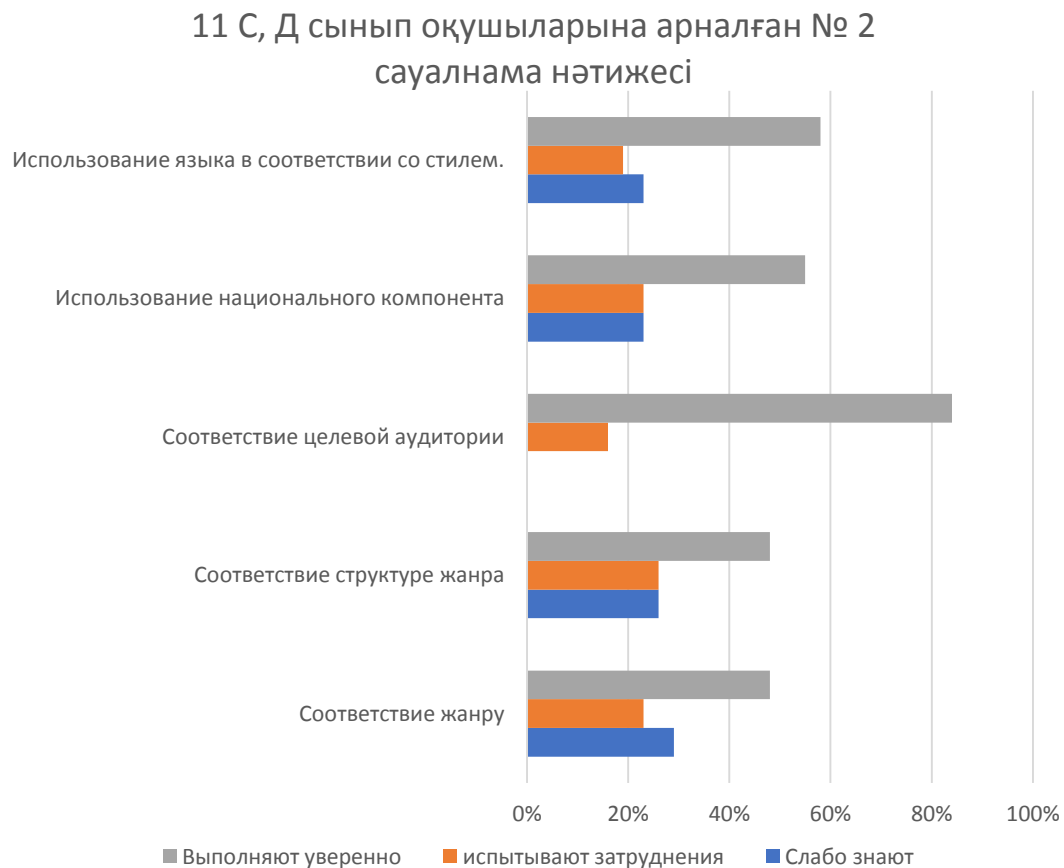
Анкета №2 для учащихся 11 класса по русскому языку и литературе
ФИ ученика (имя) Александр Бондарь
Укажите те области знаний при выполнении творческих заданий, в которых вы испытываете затруднения:

№	Этапы работы с текстом	Слабо знаю	Выполняю, но испытываю затруднения	Выполняю уверенно
1	Соответствие жанру			✓
2	Соответствие структуре жанра		✓	
3	Соответствие целевой аудитории			✓
4	Использование национального компонента	✓		
5	Использование языка в соответствии со стилем		✓	

- Осылайша, оқушылар үшін қиындық салалары анықталды: бұл мәтін стилін анықтау -16% нашар біледі, тілдік ерекшеліктерді талдау: лексика мен ХВС - 6% нашар біледі, морфология нашар біледі - 23%, синтаксис-29%. Алынған мәліметтер бізге қандай шешім қабылдау жолдарын анықтауға мүмкіндік берді: мәтіндермен жұмыс істеу және оқушылардың жоғары деңгейдегі дағдыларын: талдау және синтездеу тәсілдерін ойластыру, қиындықтармен облыстарды пысықтау кезінде оқытудың белсенді түрлері мен стратегияларын таңдау, өзін - өзі және өзара бағалау бойынша жұмысты күшейту, бұл да жоғарыда аталған дағдыларды дамытуға ықпал ететін болады.

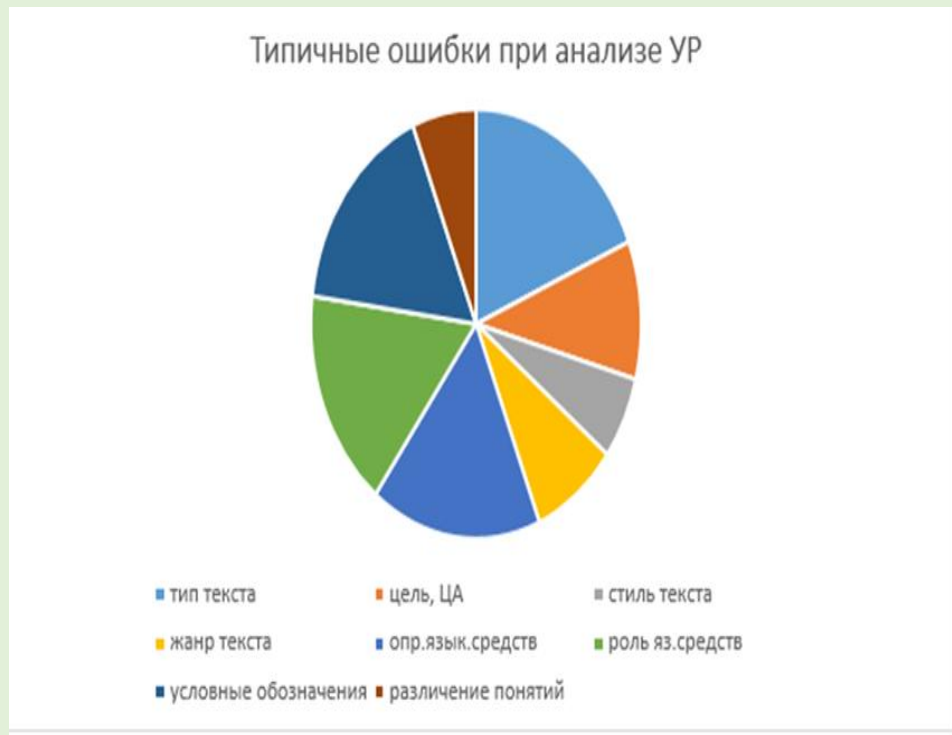
Шығармашылық тапсырмаларды орындау бойынша орыс тілі мен әдебиеті пәнінен 11 С, Д сынып оқушылары арасында № 2 сауалнама нәтижелері

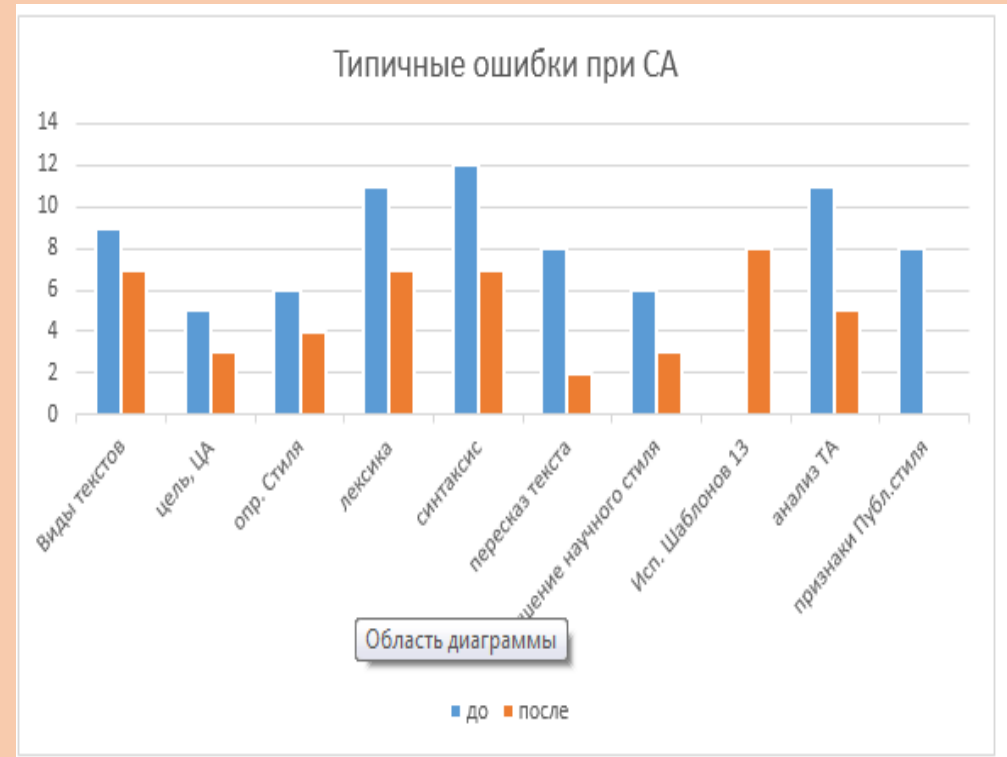
- Оқушылардың күшті жағы анықталды: мақсатты аудиторияға сәйкестігі -84% және стильге сәйкес тілді пайдалану – 58%, ұлттық компонентті пайдалану -55%. Жақсартуды талап ететін тараптар: жанрға сәйкестігі-29% және жанрдың құрылымына сәйкестігі-26%, бұл дағдыларды пысықтау үшін қажетті ең маңызды компонент.

Мәтінге СТ жасау АС талдау кезіндегі типтік қателерге талдау

АС талдау кезіндегі типтік қателерді талдау

Екі мәтінді салыстырмалы талдау кезінде жіберілген қателерді талдау

Жоғары ойлау дағдыларын дамыту үшін оқытуды жоспарлау кезінде сыни ойлау құралдарын қосу қажет

11.Ч6 Көркем және көркем емес мәтіндердің стилистикалық және жанрлық ерекшеліктерін салыстыру.

- Бірінші топта А. блок пен Глазунов пен Врубельдің картиналарын салыстыру.
- Екінші топқа А. блоктың "О, весна без конца и без края..." және К.Дебюсси музыкасын салыстыру тапсырылды.
- Үшінші топқа " На железной дороге " өлеңін осы өлеңге арналған әнмен салыстыру ұсынылды.
- Төртінші топ " мейірімділік туралы...ерлік туралы...даңқ туралы...."Адмирал" фильмінің фрагментімен салыстыру ұсынылды.

РАЗДЕЛ 6. Искусство и литература: различные формы художественного выражения	Школа: НИИШ ФМН г. Талдықорған	
Дата: 08.04.19	ФИО учителя: Тавикенова Г.Ш., Жасинова С.Н.	
Класс: 11 С, Д	Количество присутствующих:	отсутствующих:
Тема урока:	Место художественной литературы в ряду искусств. Философская лирика Блока. («О, весна без конца и без края», «Когда ты спишь и забываешь»)	
Цели обучения, которые достигаются на данном уроке (ссылка на учебную программу)	11.Ч6. Сравнить стилистические и жанровые особенности художественных и нехудожественных текстов, учитывая тему, основную мысль, проблему, цель и целевую аудиторию СРНЗ. 1. Соблюдать грамматические нормы в письменной речи П2. Писать дискуссионное эссе, ясно выражая собственное мнение, аргументируя и убеждая, объемом 450-600 слов	
Цели урока	Учащиеся будут: <ul style="list-style-type: none"> • Сравнить стилистические и жанровые особенности художественных и нехудожественных текстов, учитывая тему, основную мысль, проблему, цель и целевую аудиторию • Писать дискуссионное эссе, ясно выражая собственное мнение, аргументируя и убеждая, объемом 450-600 слов 	
Критерии оценивания	<ul style="list-style-type: none"> • Сравнивает стилистические и жанровые особенности художественных и нехудожественных текстов, учитывая тему 	

1 группа - «Незнакомка» и картины Глазунова и Врубеля
<http://opisanie-kartin.com/opisanie-kartiny-ili-glazunova-neznakomka/>
 Описание картины Ильи Глазунова «Незнакомка»
 2 группа - А. Блок "О, весна без конца и без края..." и музыка К. Дебюсси
<https://www.youtube.com/watch?v=4STsfGcECPs>
 А. Блок "О, весна без конца и без края..." и музыка К. Дебюсси
 3 группа - песня «На железной дороге» на стихи Александра Блока
https://www.youtube.com/watch?v=pvwwuk6wQaI&list=PLYr_TZ8iHjw7nnJHQvxBDA4H-henS4H38&index=13
 На железной дороге Песня на стихи Александр Блока
 4 группа - О доблестях...о подвигах...о славе... и кино (фрагмент фильма «Адмирал»)
<https://www.youtube.com/watch?v=mI85f3yKAPk>
 "О доблестях, о подвигах, о славе..." Александр Блок.
 5 группа - «Когда вы стоите на моем пути» (верлибр – отсутствие рифмы и размера) и фильм «Мать Мария» (фрагмент)» (1.19.35 – 1.22.40).
http://kinoblog.tv/films/n17382/film-mat_mariva.html
 фильм «Мать Мария»
 (1.19.35 – 1.22.40)
 Учащиеся по кругу читают, исправляют ошибки в составленных текстах, разъясняют, какие грамматические нормы были нарушены. Каждая группа дает свою оценку по предварительно составленным критериям оценивания.
Ф. Взаимооценивание.

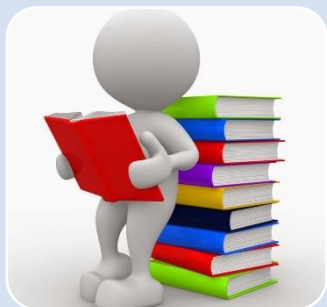
Сөйлеу сипаттамасын тиімді қабылдау-талдау

Мысалы, Н. Островскийдің "Бесприданница" драмасын зерттеу кезінде оқушыларға кесте ұсынылды, онда олар шығармалардан кейіпкерлердің ең жарқын сипаттамасын жазып, оларға түсініктеме беру ұсынылды.

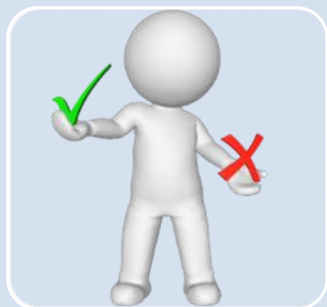
Анализ речевой характеристики персонажей и определение роли деталей художественного текста.

Анализ текста	Цитата из произведения.	Вывод. Речевая характеристика
Карандышев	1.А что с вами <u>Вожеватов</u> говорил? 2.Нельзя же терпеть того, что у вас до сих пор было. 3.цыганский табор-с	Недоверие. Ревность, комплекс неполноценности, ущербность. <u>Понимает свое соц.место</u> Упрекает Ларису. Пытается сделать ей больнее. Намекает на подмоченную репутацию семьи <u>Огудаловых</u>
Лариса	1.я должна была вести такую жизнь. Колоть беспрестанно мне глаза цыганской жизнью или глупо, или безжалостно 2. Если б я не искала тишины, <u>уединения.разве б я вышла за вас?</u>	По этим цитатам видна её честность и прямота. Она открыто говорит о своей нелюбви к Карандышеву.

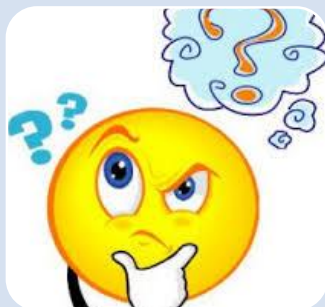
Барлық белгіленген проблемалардың шешуі қандай болмақ?

Әр түрлі
стильдер
мен
жанрларды
ң
мәтіндерім
ен жұмыс

Бағалау
схемалары
бойынша
оқушылард
ың дайын
жұмыстары
н тексеру

Сын
тұрғысынан
ойлау
тәсілдерін
қолдану:
белгілеп оқу,
фишбоун,
РАФТ

Оқушылард
ың
қажеттілікте
рін ескере
отырып және
тапсырмалар
бойынша
саралау.

Мұғалімн
ің
қолдауы
бойынша
дифферен
циация

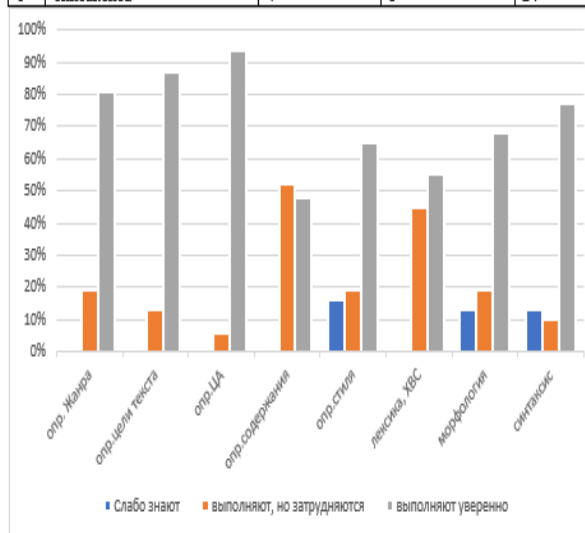
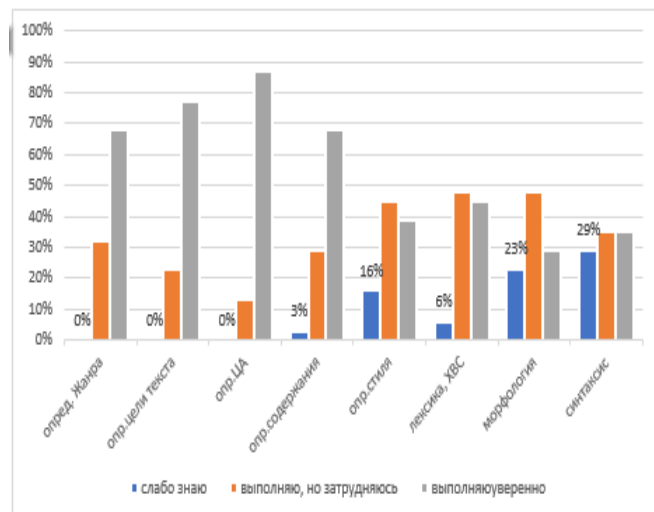

Үздіксіз
қалыптасты
рушы
бағалау

Жақсарту динамикасы

№	Этапы работы с текстом	Слабо знают	Выполняют, но испытывают затруднения	Выполняют уверенно
1	Определение жанра	-	10	21
2	Определение цели текста	-	7	24
3	Определение целевой аудитории		4	27
4	Определение содержания текста	1	9	21
5	Определение стиля текста Язык с точки зрения:	5	14	12
6	Лексика, ХВС	2	15	14
7	морфологии	7	15	9
8	синтаксиса	9	11	11

№	Этапы работы с текстом	Слабо знают	Выполняют, но испытывают затруднения	Выполняют уверенно
1	Определение жанра	-	6	25
2	Определение цели текста	-	4	27
3	Определение целевой аудитории		2	29
4	Определение содержания текста	-	16	15
5	Определение стиля текста Язык с точки зрения:	5	6	20
6	Лексика, ХВС		14	17
7	морфологии	4	6	21
8	синтаксиса	4	3	24

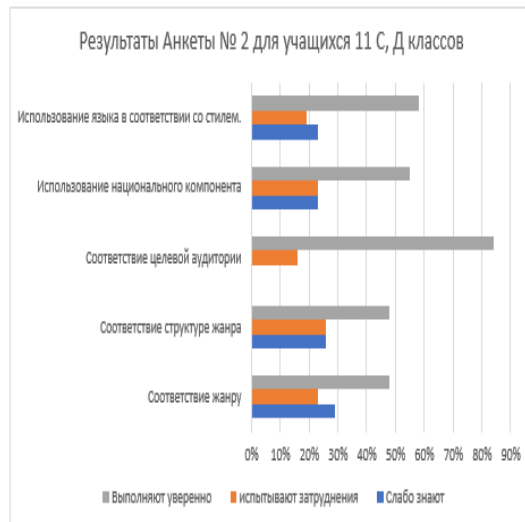
- Жыл соңындағы сауалнаманы талдау мәтінмен жұмыстың кейбір спектрінде жақсарту динамикасын көрсетті. Мысалы, жанрды анықтау-81%, МА анықтау-94%, синтаксис рөлін анықтау -77%.
- Сонымен қатар, стилін анықтау - 16%, морфологиялық рөлін анықтау - 13%, синтаксис - 13%.

Жақсарту динамикасы

№	Этапы работы с текстом	Слабо знают	Выполняют, но испытывают затруднения	Выполняют уверенно
1	Соответствие жанру	9	7	15
2	Соответствие структуре жанра	8	8	15
3	Соответствие целевой аудитории	-	5	26
4	Использование национального компонента	7	7	17
5	Использование языка в соответствии со стилем.	7	6	18

№	Этапы работы с текстом	Слабо знают	Выполняют, но испытывают затруднения	Выполняют уверенно
1	Соответствие жанру	7	5	19
2	Соответствие структуре жанра	4	5	22
3	Соответствие целевой аудитории	-	5	26
4	Использование национального компонента	4	4	23
5	Использование языка в соответствии со стилем.	3	4	24

- Стыльге сәйкес тілді пайдалану – 77%, мақсатты аудиторияға сәйкестігі – 84%, ұлттық компонентті пайдалану – 74%, бірақ мәселелер толық шешілмеген, бірінші параметр бойынша нашар білгендер-10%, жанрға сәйкестігі-23%, ұлттық компонентті пайдалану – 13%.

Мәтінді талдау, шығармашылық жұмыстарды орындау және мақсатты аудиторияға хат жазу оқушыларға не береді?

Меңгереді

жоғары тәртіптегі дағдылар: талдау, синтез, бағалау

Құра
алады:

Зияткерлік өнім: газет жазбалары, аналитикалық және жарнамалық мақала, портреттік очерк, сұхбат, баспасөз хабарламасы

Күтілетін
нәтиже

Біздің оқушыларымыздың еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігі.

Әдебиеттер

1. Бекахметов Г, Коржумбаева А. Основы критического мышления. Общенациональное движение Казахстан - 2050.
2. Введенская Л.А. «Культура речи: учебное пособие». – Ростов-на-Дону: Феникс, 2011.
3. Мирсеитова С. Обучение как поиск и поиск для обучения. Формы и методы развития критического мышления обучающихся. Караганда, 2011 год
4. Мұғалім үшін нұсқаулық. Екінші (негізгі) деңгей, екінші басылым. - Педагогикалық шеберлік орталығы. "Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ, 2012.
5. Соловьева Н.Н. Как составить текст? Стилистические нормы русского литературного языка. «Мир и образование, 2009 г.
6. Курс [«Развитие навыков функционального чтения»](https://sites.google.com/site/kursusfunctreading/4-piramida-bluma/material-Гdla-zadaniј)
7. Функционалдық оқу дағдыларын қалыптастыру. Мұғалімге арналған оқу құралы. Рождественская Л., Логинова И.
8. [Лизункова И.В](https://nsportal.ru/shkola/literatura/library/2012/04/02/urok-analiz-po-pese-anostrovskogo-bespridannitsa) Урок-анализ по пьесе А.Н.Островского "Бесприданница".
9. Орыс тілінде оқытатын 11 сыныпқа арналған орыс тілі мен әдебиеті бойынша оқу бағдарламасы, 2018 ж.